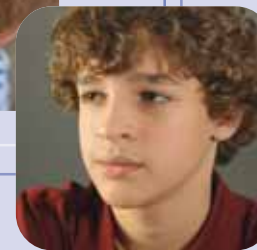
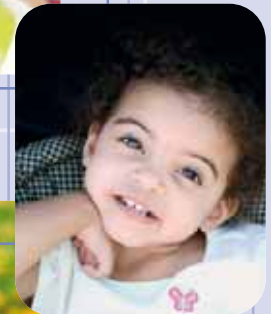

Vaccinările din copilărie și din adolescență

Coordinamento editoriale:

Marta Fin (Assessorato politiche per la salute, Regione Emilia-Romagna).

Revisione dei testi e aggiornamento a cura di:

Maria Grazia Pascucci, Gabriella Frasca e Flavia Baldacchini (Assessorato politiche per la salute, Regione Emilia-Romagna).

Hanno collaborato alla 1ª edizione:

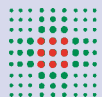
Luisella Grandori, Pietro Ragni (Assessorato politiche per la salute, Regione Emilia-Romagna) con il contributo di Massimo Farneti, Rosanna Giordani, Giovanna Giovannini, Mara Manghi, Sandra Sandri (pediatri di comunità), Maria Catellani, Roberto Cionini (pediatri di libera scelta) e con la consulenza di Maurizio Bonati (Istituto Mario Negri - Milano).

Grafica e stampa:

Ge.Graf

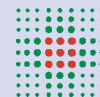
2ª edizione aggiornata:

maggio 2010

SERVIZIO SANITARIO REGIONALE
EMILIA-ROMAGNA

 Regione Emilia-Romagna

SERVIZIO SANITARIO REGIONALE
EMILIA-ROMAGNA

 Regione Emilia-Romagna

Prezentare

După o introducere generală asupra vaccinărilor din copilărie și adolescență (motivul, avantajele, informații suplimentare) sunt prezentate fiecare într-un formular specific, respectiv în calendarul pentru copii și adolescenți (poliomielită, difterie, tetanos, hepatita B, tuse convulsivă, hemofilie, pneumococ, meningococ, pojar, oreion, rujeola, HPV) împreună cu cele recomandate copiilor și adolescenților cu risc major de îmbolnăvire (gripă, varicelă).

Toate vaccinările cuprinse în calendar (consultat la sfârșitul materialului), inclusiv cele special recomandate copiilor și adolescenților cu risc major de îmbolnăvire, sunt gratuite.

Fiecare cartelă conține o descriere a bolii infecțioase, o explicație asupra vaccinurilor folosite, o descriere a eventualelor efecte secundare posibile.

Informațiile asupra bolilor infecțioase au la bază literatură științifică de specialitate, națională și internațională mai exigentă asupra datelor statistico-epidemiologice emise de Ministerul Sănătății și Regiunea Emilia-Romagna.

Sunt descrise efectele secundare cauzate cel mai probabil de vaccinări conform datelor raportate din literatura științifică de specialitate, națională și internațională și cele culese din sistemul de supraveghere regional și național, asupra reacțiilor adverse care sunt primordiale pentru Ministerul Sănătății.

Pentru mai multe informații asupra vaccinurilor, părinții se pot adresa **medicului pediatru** sau Serviciilor de vaccinare ale Direcției de Sănătate “**Servizi vaccinali dell’Azienda USL.**”

Relații se pot obține și la numărul verde gratuit “**numero verde gratuito** del Servizio sanitario regionale dell’Emilia-Romagna **800 033 033**” în toate zilele lucrătoare de la orele 8.30 la orele 17.30 și sâmbăta de la orele 8.30 la orele 13.30

In copertina dall’alto in senso orario:

© Vojtech Vlk, © Trevor Goodwin, © longice, © Uli Eckardt, © crabshack photos, © Invision Photography, © Melking

Calendarul vaccinarilor

VACCINUL	VÂRSTA (luni și ani împliniți)						
	2 luni	4 luni	10-12 luni	12-15 luni	5-6 ani	11 ani	14-15 ani
POLIO (POLIOMIELITA)	1 ^a doză	2 ^a doză	3 ^a doză		4 ^a doză		
DIFTERITE/TETANO (DIFTERIE/TETANOS)	1 ^a doză	2 ^a doză	3 ^a doză		4 ^a doză		5 ^a doză
EPATITE B (HEPATITA B)	1 ^a doză	2 ^a doză	3 ^a doză		4 ^a doză		
PERTOSSE (PERTUSIS ACELULAR)	1 ^a doză	2 ^a doză	3 ^a doză		4 ^a doză		
EMOFILO (HAEMOPHILUS)	1 ^a doză	2 ^a doză	3 ^a doză				
PNEUMOCOCCO (PNEUMOCOCC)	1 ^a doză	2 ^a doză	3 ^a doză				
MENINGOCOCCO C (MENINGITA C)				1 ^a doză			1 ^a doză
MORBILLO, PAROTITE, ROSOLIA (RUJEOLA, OREION, RUBEOLA)				1 ^a doză	2 ^a doză		
VARICELLA* (VARICELA)						1 ^a doză 2 ^a doză 3 ^a doză	
HPV [§]							1 ^a doză 2 ^a doză 3 ^a doză

* doar cei predispuși, cei care nu au contractat boala înainte

§ doar fetele

Tipuri de vaccineri administrate	VÂRSTA (luni și ani împliniți)						
	2 luni	4 luni	10-12 luni	12-15 luni	5-6 ani	11 ani	14-15 ani
ESAVALENTE (polio, difterie-tetanos, pertusis, hepatita B, haemofilus) (IPV,DTP, AHB, HIB)	✓	✓	✓	✓			
TRIVALENTE (rujeola, oreion, rubeola)(ROR)				✓	✓		
TETRAVALENTE (polio, difterie-tetano, pertosse) (IPV,DTP)					✓		
DIFTO-TETANO pentru adulți (DT)							✓
PNEUMOCOCCO 7 valenți/ 13 valenți	✓	✓	✓	✓			✓
MENINGOCOCCO C				✓			✓
HPV						✓	✓
VARICELLA (AR)						✓	✓
*dacă nu a fost efectuat înainte							

Vaccinările din copilărie și adolescență

Avantaje

Vaccinările au contribuit la reducerea sau eliminarea în toată lumea a unor boli teribile cum ar fi variola, poliomielita, tetanosul, difteria. Principiul pe care se bazează vaccinarea este producerea din partea organismului a unei apărări imunitare împotriva unor microorganisme astfel încât, dacă individul este infectat poate să se apere. În general vaccinurile sunt tolerate foarte bine și nu cauzează reacții grave cum ar fi șocul anafilatic, iar probleme neurologice apar foarte rar. Sunt, oricum, mai puțin frecvente decât complicațiile provocate de boală.

Beneficiile vaccinurilor sunt mult mai multe în comparație cu riscurile. Vaccinurile nu protejează doar o persoană ci întreaga comunitate. Prin vaccinarea unui număr mare de copii se oprește răspândirea microbului, ducând la reducerea sau chiar la dispariția bolii. Vaccinarea protejează astfel și copiii care nu sunt vaccinați sau care nu pot fi vaccinați din cauza unor probleme grave de sănătate (tulburări ale sistemului imunitar, tumori etc.)

Informații-vă pentru a alege în mod conștient.

În fiecare ambulatoriu pentru vaccinări al regiunii noastre, veți găsi operatori specializați pregătiți să vă ofere informații asupra acestora. Vor evalua dacă există motive pentru amânarea vaccinării, cerând părinților acordul asupra vaccinării copiilor și vor administra vaccinul având grijă să controleze copiii după vaccinare. Părinții pot consulta fișa vaccinurilor utilizate și le vor fi explicate cum să se confrunte cu micile tulburări care pot apărea după vaccinare (febră, tumefiere în locul unde a fost făcută injecția, etc..)

Contraindicațiile vaccinării sunt foarte rare. O vizită la medicul pediatru vă poate spune dacă există tulburări de sănătate sau condiții speciale pentru a nu se recomanda vaccinul. Eventualele contraindicații nu trebuie confundate cu "efectele secundare", care sunt tulburări ce pot apărea după vaccinare.

Vaccinarea constă în general din una sau mai multe injecții. Nu este necesară ținerea copiilor nemâncați.

După vaccinare, părinții și copiii sunt invitați să rămână în sala de așteptare timp de 30 de minute. Este vorba despre o măsură de precauție, deoarece reacțiile care apar imediat după vaccinare sunt foarte rare. Toate ambulatoriile pentru vaccinare din regiunea noastră sunt dotate pentru gestionarea urgențelor.

Dacă ceva nu funcționează

Tulburări grave după vaccinare sunt foarte rare, dar nu imposibile. În cazul în care copilul dumneavoastră după vaccinare prezintă tulburări care să vă preocupe, vă recomandăm să vă adresați medicului pediatru. Pentru cazuri excepționale de daune permanente cauzate de vaccinare, statul prevede o indemnizație: adresați-vă serviciilor de medicină legală prezente în fiecare Direcție de Sănătate "Azienda ASL."

Vaccinuri asociate

Vaccinurile asociate presupun formule ce conțin mai multe vaccinuri în aceeași fiolă, care contribuie la reducerea semnificativă a costurilor, timpului, stresului cauzat mamei, iar în privința copiilor la reducerea numărului de injecții, fără înmulțirea efectelor secundare.

Vaccinurile asociate folosite în mod normal sunt:

Polivalente - care includ poliomielita, difteria, tetanosul, hepatita B, tusea convulsivă, hemofilia (HIB), administrate în trei doze în primul an de viață.

Trivalente (pojar, oreion, rujeola) - administrate între 13 și 15 luni și la 5 - 6 ani.

Tetravalente - (difteria, tetanos, tusea convulsivă, poliomielita) folosite pentru o altă doză la 5 - 6 ani.

Există și alte asocieri folosite ocazional.

Poliomielita

Boala

Poliomielita este o boală virală cauzată de trei tipuri diferiți de viruși, care intră în organism de obicei prin aparatul digestiv. Este vorba despre o boală foarte periculoasă, care în cazurile mai grave poate provoca paralizie, câteodată chiar și moartea. Nu există medicamente pentru a trata polieomielita, singura posibilitate fiind prevenirea ei.

Îmbunătățirea condițiilor igienice în Italia, a redus răspândirea multor boli infecțioase, printre care și poliomielita, vaccinarea contribuind substanțial la protecția eficientă a copiilor, reușindu-se chiar eliminarea epidemiilor.

În Italia în deceniile trecute, au fost verificate epidemii de poliomielită, care au provocat milioane de cazuri de paralizie, de aceea vaccinarea este obligatorie începând cu anul 1966.

Rezultatele sunt pozitive: ultimele două cazuri de poliomielită în Italia apar în anul 1982 la copii nevaccinați.

Deoarece poliomielita este încă prezentă în lume (mai ales în Africa și India), iar persoanele se deplasează astăzi foarte repede de pe un continent pe altul, se continuă vaccinarea tuturor copiilor, pentru a se evita reapariția virusului în Italia.

Vaccinul

Sunt două tipuri de vaccinuri împotriva poliomielitei, amândouă foarte eficiente: unul numit **Salk** iar altul **Sabin**.

Din anul 2002, în Italia vaccinul împotriva poliomielitei se face printr-o injecție de patru doze de Salk, care conține viruși ai poliomielitei uciși. În cele mai multe cazuri este administrat printr-o singură injecție împreună cu alte vaccinuri.

Vaccinul Sabin nu se mai administrează, deoarece conține viruși vii diminuează. Eficacitatea este foarte mare: aproape toate persoanele vaccinate sunt protejate timp îndelungat.

Efectele secundare

Vaccinul Salk este foarte sigur. Majoritatea copiilor nu au nici o tulburare. Sunt foarte rare reacțiile cum ar fi durerea sau tumefierea în locul injectării, ori febră sau o stare de indispoziție.

Prin folosirea virusului Salk pentru tot ciclul, riscul de paralizie ce poate apărea este complet eliminat, foarte rar prin vaccinul Sabin (folosit anterior).

Reacțiile alergice la componentii vaccinului sunt foarte rare, ca în cazul tuturor vaccinurilor.

Difteria și Tetanosul

Bolile

Difteria este o boală virală foarte gravă ce se transmite de obicei prin aer și este cauzată de un microb (*Corynebacterium diphtheriae*) care produce o substanță toxică (tossina difterică), cu leziuni foarte grave în multe organe (dintre care inima și rinichii); materialul care se formează în nas, gât și laringe poate provoca sufocarea. Unul din 10 cazuri poate fi mortal, chiar dacă este tratat.

La începutul anilor 1900, Italia număra anual între 20-30.000 cazuri de difterie și aproximativ 1.500 de decese. După difuzarea vaccinărilor în Italia, cazurile de difterie aproape au dispărut; ultimul caz la copii a fost la o fetiță nevaccinată în 1991.

Recent, în Europa Orientală, reducerea vaccinărilor din motive economice a cauzat o epidemie (din 1996 până în 1998) cu milioane de morți.

În anii '90 au fost 3 cazuri de difterie și în Italia, toate la persoane nevaccinate; nici unul în regiunea noastră. Moartea unei fetițe finlandeze nevaccinată în 2001 demonstrează că microbul circulă încă în Europa.

Tetanosul este o boală foarte gravă produsă de un microb (*Clostridium tetani*) care poate intra în corp printr-o tăietură, în special dacă este murdară de pământ sau praf și produce o substanță toxică (tossina tetanică). Această toxină cauzează contracții musculare puternice și dureroase și aproximativ la un caz din șase, moartea. De obicei, tetanosul duce la spitalizări de durată.

Din 1968, în Italia vaccinarea copiilor împotriva tetanosului este obligatorie.

De aceea tetanosul afectează astăzi doar adulții și persoanele vârstnice. În fiecare an în Italia se îmbolnăvesc circa 60 de persoane; majoritatea femei peste 65 de ani nevaccinate sau cu o vaccinare incompletă. În regiunea noastră cazurile de tetanos sunt mai puțin de 10 în fiecare an.

Vaccinul

Vaccinurile împotriva difteriei sau tetanosului sunt preparate cu toxină difterică și tetanică, modificate în așa fel încât să nu mai fie periculoase, dar capabile să stimuleze organismul să producă o apărare împotriva celor două boli.

Ambele vaccinuri se administrează printr-o singură injecție, de obicei împreună cu alte vaccinuri.

Eficiența vaccinurilor este foarte ridicată: aproape 90% dintre cei vaccinați sunt protejați împotriva difteriei și aproape 100% împotriva tetanosului. Pentru aceste vaccinuri sunt prevăzute alte reprogramări; prima la 5-6 ani și următoarele la fiecare 10 ani.

Efectele secundare

Vaccinul este bine tolerat și de obicei nu provoacă reacții.

În locul unde a fost injectat pot apărea în 48 de ore tumefieri, înroșiri și dureri. Foarte rar pot apărea stări febrile ușoare. La adulți pot apărea foarte rar tulburări ale sensibilității și mișcării.

Reacții alergice la substanțele componente ale vaccinului sunt foarte rare, ca la vaccinuri în general.

Hepatita B

Boala

Hepatita B este o boală virală ce afectează ficatul și este cauzată de virusul hepatic B. În multe cazuri virusul nu provoacă nici o problemă deoarece organismul reușește să se apere singur. În unele cazuri, însă se manifestă ca o boală adevărată: slăbiciune, dureri articulare, greață, vărsături, febră, culoare galbenă a pielii și a ochiilor (icter). Nu întotdeauna apar toate aceste simptome, mai ales la copii.

Nici evoluția infecției nu este întotdeauna la fel. Majoritatea persoanelor (85-90%) se vindecă complet.

În unele cazuri, în special la adulți, Hepatita B poate provoca moartea, iar în alte cazuri poate provoca boli grave cum ar fi cirozele hepatice sau tumori ale ficatului.

Persoanele pot deveni purtători de virus, fără a dezvolta boala.

Virusul hepatitei B este transmis de persoane bolnave sau de purtătorii cronici prin sânge sau raporturi sexuale. Persoanele care locuiesc împreună cu un bolnav de hepatita B sunt supuși riscului de contaminare.

Pentru copiii care se nasc dintr-o mamă purtătoare cronică, probabilitate de infectare este foarte mare dacă nu sunt vaccinați cât mai curând.

Transfuziile astăzi sunt foarte sigure și nu mai constituie un risc de infectare.

Vaccinarea copiilor și a adolescenților, începută în 1991, a provocat o scădere a hepatitei B mai ales la persoanele cu vârsta între 15 și 24 de ani, cele mai afectate de boală. În această grupă de vârstă numărul cazurilor semnalate în Emilia-Romagna au trecut de la 102 în anul 1992 la un singur caz în 2008.

Vaccinul

Vaccinul împotriva hepatitei B care se folosește la această oră conține doar o parte de virus. Este foarte eficient, în special la copii, protecția fiind una foarte ridicată în majoritatea cazurilor (98%). Vaccinul este administrat printr-o singură injecție, chiar și împreună cu alte vaccinuri.

Vaccinarea este obligatorie în Italia începând cu anul 1991 pentru toți copiii în primele luni de viață. Este oferit gratuit persoanelor cu risc mare de contactare a acestei infecții. Copiilor mamelor "purtătoare cronice" li se administrează prima doză de vaccin în prima zi de viață.

Efectele secundare

Vaccinul este bine tolerat. În locul injectării pot apărea dureri, înroșiri, tumefieri. Foarte rar febră moderată, dureri de cap, grețuri, amețeli, dureri musculare și articulare, toate la un nivel scăzut și de scurtă durată. Și mai rar în cazul băieților și adulților apar tulburări ale sensibilității și mișcării.

Reacțiile adverse ale vaccinului sunt foarte rare, ca în cazul tuturor vaccinurilor.

Tusea convulsivă

Boala

Tusea convulsivă este o boală cauzată de un microb (*Bordetella pertussis*) care se transmite prin aer și cauzează epidemii la fiecare 3-4 ani.

După răspândirea vaccinului numărul cazurilor a scăzut mult în Italia. În regiunea noastră s-a trecut de la 5.000 de cazuri de tuse convulsivă în 1987 la circa 700 în anul 1998 și doar 35 de cazuri în 2008.

Tusea convulsivă durează câteva săptămâni. La început se manifestă cu strănuturi, secreții nazale, febră lejeră, tuse cu catar. Urmează atacuri de tuse specifice, urmate uneori de vărsături. Această fază durează cam patru săptămâni, apoi atacurile de tuse devin mai rare și scad în intensitate.

În general, tusea convulsivă se vindecă fără urmări, dar pot apărea complicații cum ar fi laringita, pulmonita, convulsii și vătămări cerebrale.

Boala este gravă în primul an de viață când pot apărea crize de sufocare, ce pot duce la spitalizare. La această vârstă sunt frecvente grave tulburări ale creierului, care pot cauza daune permanente și în cazurile mai grave chiar și moartea.

În orice caz tusea convulsivă provoacă importante tulburări la copii.

La adulți boala este mai scăzută, dar de lungă durată. Această formă atenuată nu este recunoscută de obicei, ea poate contamina copii cu vârsta cea mai mică.

Vaccinul

De câțiva ani este folosit vaccinul care conține doar "părți" ale microbului. De aceea efectele secundare sunt încă foarte rare. Vaccinul este administrat printr-o singură injecție, împreună cu alte vaccinuri.

Este foarte recomandată vaccinarea până la 2 luni de viață pentru asigurarea protecției copilului în primii ani, când boala poate fi mai puțin periculoasă. Apărarea transmisă de mamă nu este în măsură să protejeze împotriva bolii. Aproximativ 85% dintre copiii vaccinați sunt protejați împotriva bolii, cel puțin de formele ei cele mai grave. După cele 3 doze prevăzute în primele 12 luni de viață, protecția durează cel puțin până la vârsta de 5 ani.

Pentru protejarea celor mai mici, care nu sunt vaccinați încă sau urmează a fi vaccinați, este important ca frații și surorile mai mari să fie vaccinați, mai ales dacă frecventează școala.

Efectele secundare

În locul injectării pot apărea în decurs de 24/48 de ore dureri, înroșiri, tumefieri. Este vorba în general de reacții slabe și de scurtă durată. În primele două zile de la injectare copilul poate avea febră (de obicei mică), iritabilitate sau somnolență. Aceste reacții foarte rare pot dura o zi sau două: febră peste 40,5°C, plâns fără motiv ce poate dura mai mult de trei ore, colaps, convulsii. În zilele noastre aceste efecte au devenit foarte rare datorită noilor tipuri de vaccinuri, nu au urmări, dar pot duce la evitarea vaccinărilor succesive împotriva tusei convulsive.

Dacă în trecut, copiii au avut convulsii asociate cu febră (convulsii febrile) nu există nici un motiv pentru excluderea vaccinării, dar în fiecare caz pediatrul este cel care decide ce este mai bine pentru copil.

Reacțiile alergice la componentii vaccinului sunt foarte rare, ca în cazul tuturor vaccinurilor.

Vaccinul Hib

Boala

Haemophilus gripal de tip B apare, în mod normal, în gât sau în nas, unde nu deranjează și se transmite prin aer. Aproape toți copiii în primii 5 ani de viață se contaminatează mai devreme sau mai târziu. De obicei acest contact nu provoacă nici o daună. Însă la unii copii se poate răspândi în organism cauzând boli foarte grave. Printre acestea cea mai frecventă este meningita, uneori mortală sau care poate produce urmări grave, permanente cum ar fi convulsiile, asurzirea, orbirea, paralizia, retardul mental.

Uneori haemophilusul atacă gâtul și poate cauza o inflamație atât de gravă încât poate duce la moarte prin sufocare, sau plămânii ori tot organismul.

Aceste boli atacă mai ales copiii de până la 5 ani, în special pe cei sub 2 ani.

Toți copiii se pot îmbolnăvi de infecții grave cauzate de haemophilus. Unii sunt însă expuși la un risc major, în special cei care:

- locuiesc în familii numeroase, cu frați mai mari care frecventează grădinițe sau școli;
- frecventează creșe;
- au deficit de apărare imunitară, boli congenitale, lipsa splinei, leucemie sau cei infectați cu HIV;

Cazurile de boli grave cauzate de haemophilus, au scăzut în Italia după introducerea vaccinării la jumătatea anilor '90, de la 130 de cazuri semnalate în 1996 la 51 de cazuri în 2008. În aceeași perioadă în regiunea Emilia-Romagna cazurile s-au redus de la 12 la 1.

Vaccinul

Vaccinul este unicul mod de prevenire a celor mai grave infecții cauzate de haemophilus. Acesta conține o parte din microb, fiind modificat în așa fel încât să nu fie periculos, dar să ofere în mod egal o bună protecție împotriva bolii.

Vaccinul este recomandat tuturor copiilor peste 2 luni de viață, pentru a fi protejați împotriva acestei infecții.

Dacă copilul este într-o situație de risc major (menționat anterior) vaccinarea este la fel de importantă.

Vaccinul este administrat printr-o singură injecție, de obicei împreună cu alte vaccinuri. Eficiența vaccinării împotriva *Haemophilus influenzae* este foarte mare (99%). Nu este nevoie de repetare după primul an de viață. Vaccinarea este recomandată tuturor copiilor sub 5 ani și la vârste succesive doar persoanelor cu un mare risc de îmbolnăvire (menționat anterior).

Efectele secundare

Sunt rare și fără intensitate. În locul injectării pot apărea înroșiri, tumefieri sau dureri, fiind vorba în general de fenomene modeste și de scurtă durată, mai frecvente la copii mai mari. La copiii mici poate apărea și febra, sub 38,5°C în general, iritabilitate scăzută, somnolență, uneori vărsături sau diaree: aceste fenomene sunt foarte rare și fără intensitate și dispar în 1-2 zile. Reacțiile alergice sunt foarte rare, ca în cazul tuturor vaccinurilor.

Pojar, rubeola, oreion

Bolile

Pojarul, rubeola, oreionul sunt considerate bolile inofensive ale copilăriei. În realitate, câteodată pot avea consecințe destul de grave.

Este suficient să ne gândim la cele două epidemii de pojar care în ultimul deceniu au afectat Italia.

În anii 2002 și 2003 o epidemie de pojar a provocat în Italia câteva mii de internări, 23 de encefalite și 4 decese. În Emilia-Romagna în perioada 2002-2003 s-au înregistrat 200 cazuri pe an. Cea de a doua epidemie, care pe parcursul anului 2008 a implicat toată Europa, a provocat în Europa 180 de cazuri de pojar cu 61 de internări și 9 pulmonite și a afectat în primul rând tinerii între 15 și 24 de ani

Din anii '90 regiunea Emilia-Romagna a realizat o campanie intensă de vaccinare, limitând astfel răspândirea epidemiei de pojar și reducând mult cazurile de rubeolă și oreion.

Pojarul se manifestă cu febră ridicată aproape în permanență, tuse insistentă, secreții nazale, conjunctivită și pete roșii pe piele (exantem).

Boala se poate complica prin otite, bronhipulmonite și encefalite. Encefalita poate provoca urmări permanente cum ar fi convulsiile, surditate sau retard mental. Decesle cauzate de pojar sunt foarte rare, dar nu imposibile.

Foarte rar (1-2 cazuri din 100.000) pojarul poate provoca PEES (Panencefalită Sclerozantă Subacută), care după mulți ani poate provoca daune cerebrale ireversibile. În țările unde este răspândită de ceva timp vaccinarea, PESS a dispărut.

Rubeola în majoritatea cazurilor poate trece neobservată. Câteodată se manifestă prin febră scăzută, inflamarea glandelor (limfonozii), mai ales ale gâtului și ale cefei, apariția unor pete roșii la nivelul pielii. Pentru a verifica dacă ați avut rubeolă este necesar un examen de sânge, deoarece aceleași simptome pot fi cauzate și de alți virusi.

2008 a fost un an epidemic și pentru rubeolă. În Emilia Romagna s-a trecut de la 30 de cazuri pe an la aproximativ 500.

Rubeola în general nu crează probleme, doar femeilor însărcinate nevaccinate și care nu au avut această boală. În acest caz, virusul poate atinge fătul provocând avortul, malformații ale inimii, ochiilor, organelor auditive și creierului.

În epidemia din 2008 în Emilia Romagna s-au molipsit de rubeolă 116 femei cu vârsta fertilă și au fost semnalate 3 îmbolnăviri la femei însărcinate.

Parotidita epidemică numită și **oreion**, se manifestă de obicei prin inflamarea dureroasă a unei glande salivare poziționată sub ureche (parotida). Se pot umfla una sau ambele parotide și alte glande salivare. De obicei se manifestă prin dureri de cap, stomac și febră.

Sunt rare complicațiile cum ar fi meningo-encefalita (doar benignă), afectează organul auditiv sau inflamarea pancreasului.

La băieți după perioada de pubertate la aproximativ 30% dintre cazuri poate apărea inflamarea unuia sau ambelor testicule. La femei, foarte rar (5%) poate afecta ovarele.

În Emilia Romagna s-a trecut de la 8.000 de cazuri în anul 1996 la mai puțin de 200 în 2008.

Vaccinul

Vaccinul împotriva pojarului, rubeolei și oreionului (trivalent) conține în aceeași fiolă cei trei viruși vii și atenuați (virus slăbit care nu cauzează boala dar sunt în gradul de a stimula apărarea împotriva infecțiilor).

Pentru pojar, protecția după prima doză este în jur de 95% și de 99% în cazul celei de-a doua. Pentru rubeolă doar cu o doză sunt deja protejați mai mult de 90% dintre vaccinați. Pentru oreion, protecția este diferită în funcție de tipul de vaccin folosit și nu este optimal. În orice caz, în țările în care vaccinarea este foarte răspândită, cazurile de îmbolnăvire sunt diminuate.

Vaccinul este administrat printr-o singură injecție în braț. Vaccinul trivalent: o singură injecție protejează copiii de toate cele trei boli și este avantajos pentru colectivitate, deoarece reduce circulația celor trei viruși protejând și persoanele nevaccinate.

Vaccinul este recomandat tuturor copiilor între 12 și 15 luni: cea de a doua doză se administrează la 5-6 ani. Cine a avut deja una dintre cele 3 boli, se poate vaccina la fel fără nici un fel de probleme.

Efectele secundare

În general vaccinul este bine tolerat. Înroșirea și tumefierea în locul injectării sunt rare, slabe și de scurtă durată. După 5-12 zile de la vaccinare poate apărea febra, dar destul de slabă, doar în 5-15% cazuri depășește 39°C. Convulsiile febrile sunt foarte rare, în schimb sunt mai frecvente în cazul bolii, în special la pojar.

După 1-3 săptămâni pot apărea dureri articulare trecătoare, foarte rar la copii dar mai frecvente la femei. La fel de rar (1 caz din 30.000) este scăderea tranzitorie a plachetelor sangvinice (trombocitopenia) după două luni de la vaccinare. Această complicație este de zece ori mai frecventă în cazul îmbolnăvirii de pojar sau rubeolă.

După vaccinare, pot apărea simptome ale celor trei boli.

Reacțiile alergice la componenții vaccinului sunt rare, ca în toate cazurile vaccinărilor.

Pneumococul

Boala

Sunt cunoscute mai mult de 90 de tipuri de pneumococi (*Streptococcus pneumoniae*), însă numai unii provoacă boli cum ar fi meningita, pulmonita și infecții răspândite în tot organismul (septicemia).

Microbii se găsesc în gât și în nas, fără a provoca neplăceri sau pot cauza tulburări cum ar fi: otita, sinuzita și bronșita. Copiii sub 5 ani și în special cei sub 2 ani, precum și persoanele vârstnice sunt mai predispuși la îmbolnăviri.

În Italia cazurile de meningită cauzate de pneumococ la copii sub 5 ani sunt de circa 40-50 pe an. În Emilia Romagna sunt de la 2 la 8 cazuri. Frecvența nu pare astfel foarte mare în Italia și Europa, în Statele Unite fiind mai mare.

La copiii cei mai mici infecțiile răspândite de pneumococ sunt de obicei mortale: în regiunea noastră provoacă moartea la aproximativ un copil în fiecare an. Formele grave de infecție provocate de pneumococ sunt mai frecvente la toate vârstele în cazul bolilor care distrug apărarea imunitară, la anemii congenitale grave, în cazul lipsei sau funcționării lente a splinei, la boli cronice grave de plămâni, ficat sau inimă, diabet, persoane cu proteze cohare pentru disfuncții grave ale auzului.

Chiar și frecventarea comunităților cum ar fi creșele sau grădinițele crește probabilitatea infecțiilor grave, dar într-o măsură mică.

Vaccinul

Există două feluri de vaccinuri împotriva pneumococului, amândouă administrându-se printr-o singură injecție:

- un vaccin activ împotriva a șapte tipuri de pneumococi produs în ultimii ani, care generează un răspuns bun începând cu primele luni de viață. Capacitatea sa de prevenire a infecțiilor mai grave este foarte ridicată (aproape 100%); în schimb protejarea împotriva otitei este foarte mică. Protecția este într-adevăr de lungă durată.
- un vaccin care conține 23 de tipuri de pneumococi. Este folosit de mulți ani, protejează bine copiii și adulții, dar nu este eficient înainte de primele 2 luni de viață, deoarece nu este în măsură să stimuleze apărarea imunitară la copiii cei mai mici. Acest vaccin necesită o readministrare la o distanță de 3-5 ani.

Pentru copiii sub 5 ani cu apărare imunitare scăzută și pentru purtătorii de proteze cohleare se recomandă utilizarea ambelor vaccinuri, secvențial pentru creșterea protecției.

După vârsta de 5 ani este utilizat doar vaccinul care conține cele 23 de tipuri.

În Emilia-Romagna vaccinarea împotriva pneumococului este recomandată și gratuită pentru copii cu risc major la condițiile descrise anterior, pentru cei care frecventează creșa, începând cu anul 2006 pentru toți nou născuții și pentru purtătorii de proteze cohleare.

De la jumătatea anului 2010 este disponibil un nou vaccin care garantează protecția împotriva a 13 tipuri de pneumococci, în locul celui activ împotriva a 7 tipuri de pneumococci, cu un avantaj semnificativ pentru toți copiii.

Efectele secundare

Vaccinurile sunt bine tolerate; uneori apare înroșirea, tumefierea și durere în locul injectării, copilul poate fi mai iritat sau mai somnolent decât de obicei. Febra, de obicei moderată, dureri de cap sau slăbiciune sunt prea puțin frecvente. Rareori apar convulsii, mai ales cu febră. Reacțiile alergice la componentii vaccinului sunt foarte rare, la fel ca în cazul tuturor vaccinurilor.

Meningococul

Boala

Meningococul (denumirea științifică **Neisseria meningitidis**) este unul dintre microbii care pot provoca meningita sau infecții răspândite în tot organismul (septicemie), ca și pneumococii, hemofilia și alți viruși.

Meningococul se găsește în gura sau nasul multor persoane, fără a provoca neplăceri, dar uneori, din cauze încă necunoscute, ajunge până la meninge (pelicula subțire ce acoperă creierul) sau se răspândește în tot organismul. Infecțiile grave pe care le provoacă meningococul, afectează în mod principal copiii cu vârsta de până la 5 ani, tinerii, adulții.

Și în regiunea Emilia-Romagna, ca de altfel în toată Italia, infecțiile grave nu sunt atât de frecvente. Tratamentele sunt foarte eficiente, iar cine a avut contacte directe cu un bolnav se poate proteja împotriva infecțiilor printr-o terapie adecvată cu antibiotice. Boala provocată de meningococ poate avea de asemenea consecințe foarte grave, ducând până la deces (în 10-15% din cazuri).

Se cunosc 13 tipuri de meningococ, dar cele mai răspândite în lume sunt A, B și C: în Italia și Europa tipul B și C, iar în Africa tipul A.

În Europa meningococul cel mai frecvent este cel de tip B, dar în ultimii ani au fost descoperite în unele țări epidemii provocate de tipul C.

De aceea multe națiuni au introdus și noul vaccin împotriva meningococului C în programul vaccinărilor.

În Italia și în regiunea noastră nu au fost epidemii, dar în ultimii ani au crescut infecțiile provocate de meningococul C, chiar dacă aceste cazurile nu sunt multe.

În cazul copiilor cu vârsta de până la 5 ani, în fiecare an sunt înregistrate între 50 și 100 de cazuri în Italia și de la 1 la 8 cazuri în Emilia-Romagna. Cazurile predominante au fost întotdeauna cele de tip B, dar între anii 2004-2005 s-a înregistrat o creștere a infecțiilor cu meningococul C. Din 2006, anul introducerii vaccinului în Emilia Romagna, nu au mai apărut cazuri de boli cu meningococ de tip C la copii.

Sunt mai expuși riscului de îmbolnăvire gravă din cauza meningococului persoanele care suferă de boli care slăbesc organismul în apărarea împotriva infecțiilor.

Vaccinul

Vaccinurile împotriva meningococului sunt de 2 tipuri diferite, amândouă administrându-se într-o singură doză:

- **vaccinul “combinat” doar împotriva meningococului C**, poate fi folosit începând cu vârsta de 2 luni, are o mare capacitate de apărare împotriva bolii (aproximativ 90% dintre copii și adolescenți) și se presupune că oferă protecție de lungă durată;
- **vaccinul tetravalent polisaccaridic** împotriva tipurilor A,C,Y,W-135 poate fi folosit doar după vârsta de 2 ani, iar puterea de protecție se diminuează în jurul vârstei de 3 - 4 ani. Este recomandat ca atunci când se intenționează a călători în țări unde sunt prezenți meningococi diferiți de cel de tip C, să fie cuprins în vaccin. Împotriva meningococului de tip B nu există încă vaccinuri.

Efecte secundare

Vaccinul este bine tolerat. Uneori se prezintă reacții cum ar fi înroșire, tumefiere și durere în locul unde a fost făcut vaccinul, ori febră sau o stare de indispoziție generală ușoară. Reacțiile alergice ale componentului vaccinului sunt excepționale, la fel ca în toate cazurile celorlalte vaccinuri.

În Emilia-Romagna vaccinurile împotriva meningococului C este recomandat și oferit gratuit, copiilor cu risc mare din cauza malformațiilor congenitale ale sistemului imunitar, ori în lipsa splinei sau a funcționării ei defectuoase, a tuturor copiilor cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani.

Vaccinarea este propusă și adolescenților cu vârsta cuprinsă între 14-15 ani.

Infectarea cu Virusul Papilloma și tumoarea colului uterin

Boala

Virusul Papilloma (HPV) este foarte răspândit: există 120 de tipuri, dintre care mai mult de 40 pot provoca infecții ale aparatului genital (în special col uterin și vagin). În general aceste infecții sunt tranzitorii, fără simptome (astfel femeia nu își dă seama de nimic) și în 90% dintre cazuri se vindecă în mod spontan.

Unele tipuri de HPV, între care al 16 - lea și al 18 - lea pot provoca, chiar dacă foarte rar, alterări celulare ale mucoasei colului uterin, care dacă persistă și nu sunt tratate la timp pot provoca tumori.

Mai mult de 70% dintre tumorile colului uterin se datorează unei infecții persistente a HPV 16 sau 18. De la infecție la dezvoltarea unei tumori pot trece mulți ani (chiar și 10). Factorii care favorizează apariția tumorii, în afara prezenței infecției cu HPV 16 și 18, sunt: fumul de țigară, folosirea pe durată lungă a contraceptivelor orale, infectarea cu HIV, mai mulți parteneri, mai mulți copii.

Tumoarea colului uterin este prima tumoare pe care Organizația Mondială a Sănătății (OMS) o recunoaște ca fiind cu siguranță cauzată de o infecție virală.

Virusul Papilloma se transmite prin raporturi sexuale, chiar incomplete.

Provoacă cea mai des întâlnită infecție transmisă pe cale sexuală, foarte frecvent mai ales la femeile mai tinere, în jurul vârstei de 25 de ani.

Vaccinul

Ambele vaccinuri aflate în comerț conțin cei doi principali serotipi (HPV16 e HPV18).

Vaccinul este sigur deoarece nu conține viruși vii și în nici un caz nu există vreo posibilitate de infecție.

Din toate studiile clinice s-a demonstrat că vaccinul, administrat atunci când femeia nu a avut încă un contact cu virusul, asigură o protecție foarte mare (90-100%) în ceea ce privește leziunile precanceroase provocate de HPV 16 și 18.

La femeile care au avut deja raporturi sexuale, eficiența scade semnificativ. De aceea Organizația Mondială pentru Sănătate (OMS) recomandă administrarea vaccinului la adolescente, pentru care eficiența este maximă.

“Servizio sanitario regionale” Serviciul sanitar regional din Emilia Romagna, garantează vaccinarea gratuită pentru toate fetele în vârstă de 12 ani (începând de la împlinirea vârstei de 11 ani).

“Azienda Usl” aparținătoare înștiințează toate fetele printr-o scrisoare trimisă la domiciliu cu privire la necesitatea efectuării vaccinării.

Sunt prevăzute trei injecții intramusculare în deltoid (partea superioară a brațului), efectuate pe parcursul a șase luni.

Deoarece aproximativ 30% dintre tumorile colului uterin nu se datorează unei infecții cu HPV 16 și 18, chiar dacă sunt vaccinate, adolescentele trebuie să efectueze **pap testul**, un examen simplu care permite identificarea tuturor alterărilor celulare ale colului uterin și intervenția prin tratamente necesare, înainte de a evolua în tumori. Serviciul Sanitar regional din Emilia Romagna garantează pentru toate femeile între 25 și 64 de ani un pap test gratuit la fiecare 3 ani, împreună cu toate aprofundările diagnosticului și a terapiei necesare în caz de nevoie.

Efectele secundare

În timpul administrării lor, vaccinurile s-au demonstrat ca fiind sigure, chiar și rezultatele supravegherii populației vaccinate au confirmat siguranța vaccinului.

În orice caz, la fel ca pentru toate medicamentele, sunt posibile efecte secundare rare, ce trebuie semnalate celui care a efectuat vaccinarea sau medicului de familie.

Nici unul dintre cele două vaccinuri nu conține mercur sau thiomersal.

Reacțiile cele mai frecvente sunt: înroșiri, dureri, tumefieri sau prurit în locul în care a fost făcută injecția.

Pot apărea și stări febrile, dureri de cap, dureri musculare și articulare, simptome gastrointestinale, prurit, erupții cutanee, urticare, în general în formă slabă și de scurtă durată.

Reacțiile alergice la componenteii vaccinului sunt rare, la fel ca în toate cazurile vaccinurilor.

Varicela

Boala

Varicela este o boală foarte contagioasă cauzată de virusul Varicella-Zoster. Se manifestă prin apariția pe piele a unor pete care se transformă foarte repede în vezicule și apoi în cruste. Se poate manifesta cu febră și indispoziție, mai ales la adulți. După vindecare, virusul rămâne în organism și dacă sistemul imunitar scade (persoanele vârstnice, persoanele imunodepresive) poate apărea Herpes Zoster, care se manifestă cu vezicule și cruste ca la varicelă, dar cu o durată mai mare de iritare (mai mult pe torace și pe cap).

Virusul se transmite prin particolele emise prin respirație sau vorbire sau prin lichidul din vezicule, prin contact direct sau prin aer, de la aproximativ 2 zile de la apariția veziculelor până ce acestea devin cruste.

În fiecare an apar în Italia circa 100.000 cazuri de varicelă, în regiunea noastră aproximativ 10.000 de cazuri. Boala afectează în general copii sub 10 ani, dar nu provoacă de obicei tulburări grave. Printre rarele complicații neurologice, cea mai înâlnită este inflamarea creierului care provoacă tulburări de echilibru și care dispare fără a lăsa urmări.

Varicela poate fi gravă dacă afectează nou născuții (dacă boala apare la mamă cu 5 zile înainte de a naște și 2 zile după) sau la persoane cu grave tulburări ale sistemului imunitar. Chiar și la adolescenți și adulți varicela cauzează de obicei complicații. Herpesul Zoster poate apărea după mulți ani de la apariția varicelui și are de obicei caracteristici mult mai grave decât la copii.

Vaccinul

Vaccinul împotriva varicelui conține virusul slăbit și incapabil să provoace boala, dar are puterea să stimuleze apărarea. Se administrează printr-o injecție, începând cu a 12 a lună de viață. Sunt recomandate două doze de vaccin. După administrarea celei de-a doua doze protecția este de 99%. Vaccinarea în decurs de 3-5 zile de la intrarea în contact cu o persoană bolnavă de varicelă poate proteja împotriva contaminării sau îmbolnăvirii cu o formă ușoară a bolii.

În Italia vaccinarea nu este extinsă la toată populația și de aceea în Emilia Romagna se vaccinează doar cazurile supuse riscurilor, vaccinarea tuturor copiilor poate încetini transmiterea virusului, dar poate crește riscul de contaminare la vârsta adultă.

În Emilia-Romagna, vaccinul împotriva varicelei este recomandat doar persoanelor cu probleme de sănătate și celor care locuiesc cu ei sau îi asistă, cum ar fi:

- persoanele în așteptare de transplant;
- persoanele cu leucemie limfatică acută;
- copiii infectați cu HIV;
- persoanele cu insuficiență renală cronică;
- persoane care nu au avut varicelă și locuiesc cu persoane cu grave deficiențe de imunitate:
- femeile în perioada fertilă care nu au avut varicelă
- persoanele care lucrează în mediu sanitar în contact cu nou născuții sau cu persoane cu grave deficiențe de imunitate

De la 1 ianuarie 2009 vaccinarea antivariicelă este oferită adolescenților care nu au avut contact cu boala, și se administrează odată cu revaccinarea pentru difterie-tetanos. În toate cazurile citate vaccinarea este oferită gratuit de Serviciul sanitar regional.

Efectele secundare

Vaccinul împotriva varicelei este în general bine tolerat și nu provoacă tulburări grave. Foarte rar pot apărea stări febrile și la fel de rar se pot manifesta unele vezicule de varicelă sau Herpes Zoster în formă slabă, la o anumită distanță de timp (luni, ani).

Gripa

Boala

Gripa este boală de sezon care apare iarna, este o infecție foarte contagioasă, cauzată de doi viruși diverși (A și B) care în fiecare an se pot modifica. Apărarea dezvoltată împotriva virușilor din anul precedent devine mai puțin eficientă față de noua infecție. De aceea, spre deosebire de alte boli infecțioase cum ar fi pojarul sau varicela, îmbolnăvirea de gripă este posibilă în fiecare an. Foarte rar, când virușii gripali se modifică mult față de anii trecuți, apar epidemii mai grave în toată lumea.

Gripa se transmite de la persoană la persoană, mai ales prin particole mici emise prin respirație sau vorbe, prin contactul mâinilor, sau cu obiecte contaminate de puțin timp cu secreții nazale sau ale gâtului, mai ales la copii.

Spațiile închise, înghesuite și cu aer redus cum ar fi autobuzul, magazinele, cinemaul și sălile de clase, sunt cele în care boala se transmite cel mai ușor.

Gripa începe de obicei cu febră și frisoane, dureri de cap, dureri musculare, dureri de gât, răceală și tuse, câteodată vărsături și diaree. Febra durează în general 2 sau 3 zile, foarte rar mai mult; de obicei răceala, durerea de gât și tusea scad în zilele următoare iar tusea poate dura chiar și două săptămâni. Câteodată gripa se manifestă prin febră și mai puțin alte simptome. Boala în general se manifestă prin oboseală și indispoziție chiar și pentru câteva zile.

Gripa se vindecă complet. Gravitatea bolii depinde de tipul de virus care circulă și de diversitatea sa față de anii precedenți. Copiii, care din cauza vârstei au "întâlnit" puține tipuri de viruși gripali, se îmbolnăvesc mai des decât adulții.

Boala poate fi periculoasă pentru copiii și adulții cu o stare de sănătate precară (boli respiratorii cronice, tulburări la nivelul inimii, rinichilor, diabetul, sistemul imunitar scăzut) și pentru toate persoanele vârstnice.

Vaccinul

Atâta timp cât virusul gripal tinde să se modifice, în fiecare an se produce un nou vaccin, care este administrat printr-o singură injecție. Numărul de doze este variabil:

- o doză este suficientă dacă copilul are peste 9 ani sau chiar mai puțin dacă a fost deja vaccinat în anul precedent:

- două doze, la o distanță de 4 săptămâni una de cealaltă, sunt necesare dacă copilul are sub 9 ani și este vaccinat pentru prima dată.

Protejarea începe după 15 zile de la vaccinare.

Vaccinarea antigripală protejează eficient împotriva complicațiilor și este modul cel mai sigur pentru prevenirea bolii. La copii, protecția se ameliorează odată cu trecerea anilor. După unele studii efectuate pe persoane sănătoase, sunt protejați aproximativ 50% dintre copiii sub 5 ani, aproximativ 70-80% dintre adolescenți și până la 90% dintre adulți.

Efectele secundare

Vaccinul în general este bine tolerat și în special la copii nu cauzează tulburări. Foarte rar apar efecte secundare la un nivel scăzut. În locul injectării pot apărea înroșiri, tumefieri sau dureri în decurs de 48 de ore de la vaccinare. Febra, indispoziția generală, dureri musculare, articulare și dureri de cap după 6-12 ore sunt rare, se observă de obicei la persoanele care se vaccinează pentru prima dată și nu durează mai mult de o zi sau două.

Reacțiile adverse la componenții vaccinului sunt foarte rare, ca în cazul tuturor vaccinurilor.

Vaccinarea împotriva gripei este gratuită și recomandată în fiecare an copiilor cu o stare de sănătate care îi fac mai vulnerabili.

Vaccinarea este disponibilă contra cost pentru toți ceilalți copii.